

Kasvun ja oppimisen lautakunta 26.03.2025 § 45

§ 45

Saarnilaakson koulun ja nuorisotilan tarveselvitys

Valmistelijat / lisätiedot:
Toivonen Auli

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
va Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Ketonen Timo

Kasvun ja oppimisen lautakunta

- 1
hyväksyy Saarnilaakson koulu ja nuorisotila -hankkeen tarveselvityksen liitteen ja selostusosan mukaisesti.
- 2
pyytää selvittämään Tilapalvelut-liikelaitosta hankkeen aikataulun, toteutusmuodon ja kustannusarvion esitetyn laajuuden mukaisesti. Jos esitettyyn laajuuteen tehdään merkittäviä toimintaan vaikuttavia muutoksia, tulee ne tuoda Kasvun ja oppimisen lautakunnan hyväksyttäväksi.
- 3
edellyttää, että hyvän oppimisympäristön tavoitteet ja mitoitukset huomioidaan suunnittelussa koulujen suunnitteluohjeiden ja selostusosan mukaisesti.
- 4
pyytää Tilapalvelut-liikelaitosta laatimaan koulun pedagogisen suunnitelman hankesuunnitelman pohjaksi yhteistyössä käyttäjän kanssa.

Käsittely

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Tarveselvitys koskee yläkoulurakennusta, johon toteutetaan opetustilat 27 perusopetusryhmälle ja 6 pienryhmälle (735 laskennallista oppilaspaikkaa). Rakennus esitetään toteutettavaksi Espoon keskukseen, kortteliin 40063/2, jossa sijaitsee nykyinen Saarnilaakson koulu. Tontille esitetään joko peruskorjausta ja laajennusta tai uudisrakennusta. Osoite on Hösmärintie 1.

Saarnilaakson koulun hankkeeseen toteutetaan nuorisotila Kasvun ja oppimisen palveluverkkoperiaatteiden mukaisesti.

Hankkeelle on Valtuuston 4.12.2024 hyväksymässä investointiohjelmassa varattu 39 miljoonaa vuosille 2025–2029. Hankkeen arvioitu laajuus on noin 6 700 hym². Nykyisen rakennuksen hyötymäärä on 4744 hym². Hankkeen lopullinen laajuus tarkentuu suunnittelussa.

Nykytilanne

Saarnilaakson koulu on vuonna 1994 toimintansa aloittanut yläkoulu. Oppilaita koulussa on noin 400 ja henkilökuntaa 50. Saarnilaakso kuuluu Espoon keskuksen ja Pohjois-Espoon oppilasalueeseen. Espoon keskuksen alueella on vain kaksi yläkouluopetusta järjestävää yläkoulua, Saarnilaakson koulu ja Kirkkojärven koulu. Molemmat koulut toimivat kapasiteettinsa ylärajoilla ja laajennus tarvitaan mahdollisimman pian. Koulu on peruskorjauksessa, mistä syystä laajennuksen yhteydessä tilat tulee peruskorjata ja muokata opetustilat vastaamaan nykyistä opetusta.

Voimassa olevassa asemakaavassa tontilla on kaavamerkintä Y eli yleisten rakennusten korttelialue. Kaavan mukaisesti tontille saa rakentaa enintään 2-kerroksisen rakennuksen. Kaavan mukaisesti tontin rakennusoikeus on 11277 kem², josta on käytetty 5214 kem² ja josta on jäljellä 6063 kem². Suunnitteluratkaisusta riippuen kaupunkisuunnittelukeskus tulee arvioimaan tarvitaanko kaavamuutosta tai poikkeamaa asemakaavasta. Mahdollinen asemakaavanmuutos saattaa vaikuttaa aikataulua hidastavasti.

Perusopetuspaikkojen tarve

Saarnilaakso kuuluu Espoon keskuksen ja Pohjois-Espoon oppilasalueeseen. Saarnilaakso vastaanottaa oppilaansa pääsääntöisesti Espoon keskuksen radan eteläpuoliselta alueelta. Koko Espoon keskuksen alueella vain kaksi yläkouluopetusta järjestävää yläkoulua, Saarnilaakson koulu ja Kirkkojärven koulu. Molemmat koulut toimivat kapasiteettinsa ylärajoilla, ja näyttää siltä, että jo syksyllä 2025 joudutaan tekemään poikkeusjärjestelyjä, jotta alueen yläkouluopetus voidaan turvata. Saarnilaakson hanke on erittäin kiireinen.

Koulu on peruskorjauksessa, mistä syystä laajennuksen yhteydessä tilat täytyy peruskorjata ja muokata vastaamaan nykyistä opetusta. Nykyisellä oppilasmäärällä tilojen käyttöä rajoittaa opetustilojen määrän lisäksi niiden koko. Erityisesti suuria perusopetustiloja (OT3) on liian vähän ja opetusta järjestetään tiloissa, joiden koko ja ilmanvaihto rajaa opetusryhmien kokoa. Koulussa on myös paljon pienryhmäopetusta, ja osa ryhmistä joutuu toimimaan hyvin pienissä ja epätarkoituksenmukaisissa tiloissa. Kouluun ei tulisi tällä hetkellä ottaa yhtään ylimääräisiä oppilaita, mutta alueellisen kapasiteetin puuttumisen vuoksi heitä ei voida myöskään sijoittaa muihin kouluihin. Muihinkaan Keski-Espoon ja Kauklahden yläkouluihin ei mahdu merkittävästi nykyistä enempää oppilaita. Perusopetuksen palveluverkkoa kehitetään siten, että se muodostuu kooltaan riittävän kokoisista yksiköistä hyvillä sijaintipaikoilla.

Saarnilaaksolle esitetään laajennusta siten, että se voi toimia vähintään kahdeksan ja tarvittaessa yhdeksänsarjaisena yläkouluna, maksimioppilasmäärän ollessa 735. Hankkeessa toteutetaan pienryhmätilat 6 erityisopetuksen ryhmälle. Tilat voivat toimia myös valmistavan opetuksen luokkina.

Espoon keskuksen asiakasennuste on ollut hiukan ennakoimaton, sillä alueella on jatkuvaa muuttoliikettä. Asiakasennuste on muodostettu käyttäen nykyisten ikäryhmien kokoa niitä vanhentaen (Suvela, Kirkkojärvi ja Ymmersta) sekä Espoon kaupungin (Tieto- ja tutkimustoimi 9/2024) asiakasennustetta (Tuomarila, Kuurinniitty, Kaupunginkallio). Palveluverkkosuunnittelussa tulee varmistaa, että alueella asuville alle 13-vuotiaille löytyy aikanaan yläkoulupaikka.

Vuodenvaihteessa 2023–2024 Espoon keskuksen (tilastoalue 61) alueella asui 956 13–15-vuotiaista (ei sis. ruotsinkielisiä). Saarnilaakson ja Kirkkojärven yläkouluikäisten oppilaiden määrä oli 818 oppilasta 20.9.2024. Perusopetusikäisten ja suomenkielisessä opetuksessa olevien oppilasmäärän ero selittyy sillä, että merkittävä osa Espoon keskuksen oppilaista hakeutuu painotettuun opetukseen muille oppilasalueille, mutta koska hakeminen on vapaaehtoisuuteen perustuvaa, ei hakijoiden määrää voida ennakoida etukäteen. Perusopetusikäisten yläkouluikäisten määrän arvioidaan nousevan yli 1000 oppilaaseen syksystä 2025 eteenpäin.

Nuorisotila

Kasvun ja oppimisen palveluverkkoperiaatteiden mukaan nuorisotila perustetaan uusiin yläkouluihin. Saarnilaakso on kasvamassa Espoon suurimmaksi yläkouluksi, mistä syystä rakennukseen on syytä perustaa nuorisotila samalla kun palveluverkkoa kehitetään perusopetuksen osalta. Espoon keskuksen nopeasti kasvavalla alueella on lisääntyvä tarve nuorisopalveluiden tarjoamille tiloille, palveluille ja harrastusmahdollisuuksille. Nuorisotiloilla on avointa toimintaa pääsääntöisesti 12–17-vuotiaille arkisin iltaisin, viikonloppuisin ja koulujen loma-aikoina. Tavoitteena on, että Saarnilaakson koulun tilojen palveluverkkoprofiili painottuisi vanhempiin nuoriin ja nuoriin aikuisiin. Nuorisotoimen toiminta-ajat täydentävät rakennuksen ja tontin käyttöä koulutoiminnan ajan ulkopuolella.

Nuorisotoimen tilat suunnitellaan hyvin valvottaviksi ja viihtyisiksi. Toiminta tiloissa voi olla ohjattua tai nuorten itsensä järjestämää. Tilojen tulee soveltua monenlaiseen toimintaan ja kokonaisuus varustetaan keittiötilalla, jossa nuoret voivat kokoontua ruuan laittamisen äärelle ja nuorisopalveluille soveltuvalla liikuntatilalla. Kokonaisuudessa huomioidaan toimistotilat työpisteineen henkilökuntaa varten sekä nuorisopalveluiden tarvitsema varastointitarve. Yhteisölliselle digipelaamiselle varataan tilat ja tarvittava varustelu. Suunnittelun aikana tutkitaan mahdollisuudet hyödyntää tiloja koulun ja nuorisotoimen yhteiskäytön osalta ja tämä huomioidaan kulkuyhteyksien ja lukitusten osalta.

Tilasuunnitteluperiaatteet ja ohjeet jatkosuunnittelulle

Saarnilaakson koulu suunnitellaan yläkouluksi. Hankkeessa toteutetaan opetustilat 27 perusopetusryhmälle ja 6 pienryhmälle (735 laskennallista oppilaspaikkaa). Pienryhmätilat voivat toimia myös valmistavan opetuksen opetustiloina. Tavoitteena on rakentaa koulu, joka kestää oppilasmäärän vaihtelut Espoon keskuksen alueella myös pidemmällä aikavälillä. Tilojen suunnittelussa huomioidaan Saarnilaakson koulun eriyttämisen tarve.

Perusopetuksen yläkouluissa opiskelee 7.–9. luokkalaisia lapsia, jotka ovat iältään 12–16-vuotiaita. Yläkoulu perustuu ainejakoiseen opetukseen, jossa kutakin ainetta opettaa aineenopettaja. Yläkoulun perusvarustelluissa opetustiloissa mahdollistetaan 25 oppilaan ryhmät ja

vähintään kolmen aikuisen työskentely tiloissa. Osassa oppilaineita ryhmät muodostetaan yli opetusryhmärajojen siten, että opetusta varten muodostetaan pienempiä ryhmiä (16–20 oppilasta).

Yläkoulun opetustilat jakautuvat perusvarusteltuihin OT3-tiloihin ja erityisiä tilavaatimuksia edellyttäviin erikoisvarusteltuihin opetustiloihin. Erikoisvarustellut opetustilat mahdollistavat liikunnan, musiikin, kuvataiteen, käsityön, biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja kotitalouden opetussuunnitelman mukaisen opetuksen. Osa-aikaisen erityisopetuksen tilat jaetaan perusvarusteltujen sekä erikoisvarusteltujen tilojen yhteyteen.

Saarnilaakson koulussa on painotettua opetusta informaatioteknologiasta, mikä pitää huomioida hankkeen suunnittelussa ja tilojen varustelussa ainakin kuvataiteen ja värkkäämön osalta, mutta myös mahdollisesti osassa perusopetustilojen varustelua.

Kulku tilojen välillä on selkeää ja aulatilat ovat helposti valvottavia. Yläkoululaisten sisävalitunnit suunnitellaan osana suunnitteluratkaisua. Yläkoulun kenkä- ja vaatesäilytykset suunnitellaan siten, että suurten oppilasmassojen kulkeminen on jouhevaa. Yläkoulun oppilaat opiskelevat päivän aikana eri tiloissa ja kuljettavat koulutyössä tarvitsemansa kirjat, tarvikkeet ja välineet mukanaan opetustiloihin. Yläkoululaisten käyttöön varataan rakennukseen säilytyslokeroita.

Yläkouluun varataan mallitilaohjelman mukainen määrä perusvarusteltuja OT3-tiloja, joissa voidaan opettaa mm. kielten, historian, yhteiskuntaopin, terveystiedon ja matematiikan oppiaineita. Tilojen suunnittelussa pyritään monikäyttöisyyteen.

Perusvarusteltujen tilojen lisäksi yläkoulun opetussuunnitelma edellyttää erikoisvarusteltuja tiloja, jotka tulee sijoittaa tilaryhmittäin siten, että niitä voidaan tarvittaessa käyttää oppiainerajat ylittäen. Luonnontieteiden tilaryhmään kuuluvat biologian ja maantieteen sekä fysiikan ja kemian tilat. Osa eriyttämistiloista (OT2/OT1) sijoitetaan lähelle luonnontieteiden opetuksen tiloja.

Verstas on taito- ja taideaineiden toiminnallisen oppimisen alue, jossa työtetään erilaisia materiaaleja ja opetellaan monenlaisten koneiden käyttöä. Teknisen työn lisäksi verstaalle sijoittuvat tekstiilityön, kuvataiteen sekä värkkäämön (esim. Steam-opetus) tilat. Teknisen työn tiloihin on selkeä huoltoyhteys tavarantoimituksia ja huoltoa varten.

Kotitalouden tilat sijoitetaan lähekkäin toisiaan, siten, että ne voivat hyödyntää yhteisiä varastoja sekä vaatehuoltotilaa. Kotitalouden opetustilaan on voitava tuoda ruoka- ja muita tavaroita sujuvasti rullakoissa kylmäsäilytysketju huomioiden.

Musiikin opetustilat sijoitetaan näyttämön ja katsomon välittömään läheisyyteen. Musiikin opetustilojen ja esiintymistilojen välillä on kynnyksetön kulku, jotta raskaiden soittimien ja äänentoistolaitteiden siirtäminen on helppoa. Suunnittelussa ratkaistaan näyttämön ja katsomon sijainti ratkaistaan suunnittelussa.

Opetustilojen yhteydessä on oppikirjojen, opetusvälineiden ja -varusteiden säilyttämiseen tarvittavia varastotiloja, joihin voidaan sijoittaa myös monitoimilaite ja oppilaiden sähköisten laitteiden latausvaunu. Varastot voidaan yhdistää hajautettujen työtilojen kanssa.

Opetustilojen toiminnalliset vaatimukset esitetään tarkemmin Espoon kaupungin toiminnallisen koulusuunnitteluohjeessa sekä koulujen pihasuunnitteluohjeessa 2023. Hankkeessa noudatetaan yhtenäiskoulun mallitilaohjelmaa. Mallitilaohjelma perustuu opetussuunnitelman mukaisiin tuntimääriin, eikä tilamääristä ei voida poiketa alaspäin ilman, että sillä on vaikutusta rakennuksen oppilaskapasiteettiin ja siten seuraavien investointien aikataulutukseen. Hankkeessa noudatetaan koulujen mallitilavaatimuskortteja.

Keväällä 2025 laadittava koulukohtainen rakentamishankkeen pedagoginen suunnitelma täydentää tätä ohjetta ja sitä hyödynnetään suunnittelun tarkentuessa. Tilojen yhteiskäytön mahdollistamiseksi myöhemmin määritettävät koulun tilat ryhmitellään toiminnallisiin lukitusalueisiin, joille kulkemista voidaan hallita käyttäjäryhmäkohtaisesti. Koulu ja sen piha kenttineen tarjoavat koulutoiminnan ulkopuolisina aikoina tilojen yhteiskäyttömahdollisuuksia kuntalaisille.

Tilajärjestelyt vahvistavat yhteisöllisyyttä ja tukevat toiminnan pedagogisia tavoitteita.

Liikuntatilat

Espoon koulujen liikuntasalien mitoitusohjeen 2020 mukaisesti suuren yläkoulun liikuntasalin mitoitus on 748 m² (22 m x 34 m x 8 m). Liikuntatuntien määrä edellyttää kolmeen jaettavaa salia. Liikunnan ja urheilun tulosityksikkö on alueelliseen tarpeeseen perustuen esittänyt Saarnilaaksoon suurempaa salia, 902 m² (22 m x 41 m x 8 m), tämä edellyttää myös 2 kpl lisäpukuhuonetta ja pientä katsomoa liikunta-alueen ulkopuolella.

Liikuntatilat toteutetaan Espoon koulujen viimeisimmän päivitetyn sisäliikuntatilaohjeen mukaisena.

Saarnilaakson hanke toteutetaan todennäköisesti peruskorjauksena ja laajennuksena. Lisääntynyt tuntimäärä edellyttää kolmeen jaettavaa salia. Hankkeessa tulee tutkia mahdollisuudet nykyisen liikuntasalin laajentamiselle kolmilohkoiseksi tai uuden liikuntasalin rakentamiseksi tontille.

Espoon keskuksen alueella ei ole yläkoulumitoitukselle tarkoitettua, kolmeen jaettavaa liikuntasalia. Koulun tarpeeseen paremmin vastaava sekä alueellisen harrastustoiminnan ja Espoon palveluverkon huomioiva kolmeen jaettava, yläkoululaisille mitoitettu liikuntasali on perusteltu. Kasvun ja oppimisen toimiala pyytää Tilapalveluita selvittämään, miten salin laajennus on mahdollista toteuttaa. Jos hankkeessa todetaan, että nykyisen salin laajentaminen on mahdotonta, täytyy liikuntatuntien järjestämisen edellytykset toteuttaa hankkeessa muuten, esimerkiksi rakentamalla nuorisotilan yhteyteen isompi liikuntatila. Nuorisotoimen sali toteutetaan joko pienempänä n. 150 m² tai n. 250 m² kokoisena siinä tapauksessa, että nykyistä liikuntasalia ei voida laajentaa.

Kouluun suunnitellaan Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen ohjetta noudattaen tilapäistä majoitusta varten yhtenäinen alue, johon sisältyy liikuntasali oheistiloineen ja myöhemmin määriteltävä osa opetustiloja.

Kuntalaiskäytössä olevat tilat

Musiikin, kuvataiteen, kotitalouden, tekstiilityön ja teknisen työn tilojen käyttö taiteen perusopetukseen ja muuhun harrastamiseen kouluajan ulkopuolella on mahdollistettu omilla lukitusalueillaan. Kullakin lukitusalueella on esteetön wc-tila sekä varastotilaa taiteen perusopetuksen varastointitarvetta (n. 2–8 m²) varten.

Ruokasali kabinetteineen sekä mahdollinen esiintymistila varastotiloineen on oma lukitusalueensa asukas- ja harrastustoiminnan mahdollistamiseksi.

Kouluihin tulevat pienkeittiöt ovat mahdollisuuksien mukaan myös asukas- ja harrastustoiminnan sekä kulttuurin tulosityksikön järjestämän lasten harrastustoiminnan käytössä.

Piha-alueet

Koulun piha-alueet sekä liikuntakenttä toteutetaan Espoon koulujen pihasuunnitteluohjeiden mukaisesti. Kasvun ja oppimisen toimialan tavoitteena on, että lasten käytössä olevaa koulun piha-aluetta on 7 m² oppilasta kohden. Koulun pihalle suunnitellaan liikuntakenttä. Yläkouluissa suositeltu liikuntakentän hiekkatekonurmen koko on 70–74 m x 106–111 m, minimikoko on 61 m x 101 m. Mikäli tämän kokoluokan kenttää ei pystytä koulutontille toteuttamaan, tulee kenttä toteuttaa jatkossa koulun lähialueelle toteutettavaan liikuntapuistoon.

Koulun piha-alueet, saattoliikenne sekä huoltopiha suunnitellaan toisistaan erillisiksi. Sisäänkäynnit liittyvät suoraan koulun välituntipihaan.

Laajuudet ja kustannusennusteet

Hankkeelle on Valtuuston 4.12.2024 hyväksymässä investointiohjelmassa varattu 39 miljoonaa vuosille 2025–2029. Hankkeen arvioitu laajuus on noin 6 700 hym², josta Espoo Cateringin osuus on 280hym². Hyötyala on arvioitu mallitilaohjelmasta, joka on laskettu Espoon perusopetuksen tuntikehyksestä Saarnilaakson infomaatioteknoinen painotus huomioiden. Siten hyötyalan pienentäminen johtaa oppilaskapasiteetin vähenemiseen. Espoon keskuksen alueella ei ole kohdetta, johon voidaan lisätä yläkoulukapasiteettia eikä rakentamiskelpoisia Y-tontteja, mistä syystä Saarnilaakson oppilaskapasiteetin pitää riittää pitkälle tulevaisuuteen.

Tilapalvelut-liikelaitosta pyydetään selvittämään hankkeen aikataulu ja kustannusarvio esitetyn laajuuden mukaisesti. Jos esitettyyn laajuuteen tehdään merkittäviä muutoksia, tulee ne tuoda Kasvun ja oppimisen lautakunnan hyväksyttäväksi. Mahdolliset tilaohjelmapoikkeamat tulee käsitellä aina yhteisesti Tilapalveluiden ja Kasvun ja oppimisen toimialan kanssa.

Hankkeen aikataulu, toteutusmuoto ja kustannusarvio tulee esittää Kasvun ja oppimisen lautakunnalle hankesuunnitelman lausunnon yhteydessä.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Tarveselvityslomake Saarnilaakson koulu

Oheismateriaali

- Espoon keskuksen yläkouluikäisten ennuste 2023 - 2033
- Saarnilaakson koulun sijainti

Tiedoksi